

Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΜΑΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ*

Υπό

ΑΝΝΑΣ ΣΤΕΛΕΤΑΡΗ

Διπλωματούχου Μαίας Μαιευτήριου
«Μαρίνα Ήλιαδη»

3) Τα άφροδίσια νοσήματα. Σήμερα θά μπορούσε ίσως να πη κανείς ότι ο κίνδυνος των άφροδισίων νοσημάτων έχει ελαττωθῆ κατά πολύ. Ἄλλὰ γι' αὐτό ἴσως νά εἶναι καί περισσότερο επικίνδυνα. Διότι μένοντας κανείς ξένοιαστος, αφήνει νά περάσουν ἀπαρατήρητες λεπτομέρειες πού φανερώνουν τήν παρουσία τους. Ἡ θέσις τῆς Μαίας ἀπέναντι σ' αὐτό τὸ κοινωνικό πρόβλημα εἶναι ἰδιαίτερος ὑπεύθυνη, καί σ' αὐτό συνίσταται κυρίως ἡ εὐθύνη της, στό νά μὴν τῆς διαφύγη ἡ ὑπαρξίς τῆς ἀρρώστιας.

Ἐὰν ἐργάζεται σέ πόλι πού διαθέτει μικροβιολογικό ἐργαστήριον, εἶναι ἀπαραβάτο καθήκον της νά συνιστᾶ καί νά ἀπαιτῆ ἀπό τήν ἔγκυον γυναῖκα πού παρακολουθεῖ τήν ἐξέτασι τοῦ αἵματος γιά Wassermann, οὕτως ὥστε νά ἀποκλείσῃ τήν συφιλίδα ἢ νά γίνῃ ἐγκαίρως ἡ διάγνωσις, καί παραπέμποντας τήν γυναῖκα στόν εἰδικὸν γιαντρὸ νά εἶναι δυνατὴ καί ἡ δική της θεραπεία ἀλλὰ καί ἡ διάσωσις τοῦ ἐμβρύου. Ἄλλὰ γιά τήν Μαῖα τῆς ὑπαίθρου, καί μάλιστα τῆς ἀπομεμακρυσμένης περιοχῆς, δὲν εἶναι εὐκολο νά συστήσῃ πάντοτε στό διάστημα τῆς ἐγκυμοσύνης τήν ἐξέτασι Wassermann, καί αὐτό κυρίως διότι εἶναι ὀλόκληρο πρόβλημα κάθε φτωγῆ μητέρα νά κἀνῃ ἓνα μακρυνὸ ταξεῖδι πού ἀπαιτεῖ τόσα ἐξοδα, γιά τήν προληπτικὴν ἐξέτασι τοῦ αἵματος. Ἡ Μαῖα ἐδῶ πρέπει νά συνιστᾶ τήν ἐξέτασι κατ' ἐκλογὴν σέ περιπτώσεις ὑπο-

ψίας τῆς ἀρρώστιας ἢ βεβαιουμένου περιστατικοῦ.

Ἐὰν κληθῆ γιά τοκετὸ σέ γυναῖκα πού δὲν ἔχει παρακολουθήσει στό διάστημα τῆς ἐγκυμοσύνης της, καί ἐκεῖνη τήν ὥρα διαπιστώσῃ ὅτι πρόκειται γιά μητέρα συφιλιδική, ὀφείλει ἀμέσως νά συστήσῃ τήν μεταφορά της σέ μαιευτήριον ἢ μαιευτικὸν τμήμα νοσοκομείου, οὕτως ὥστε νά γίνῃ ἐγκαίρως ἡ κατάλληλη θεραπεία τόσο σέ κείνην ὅσο καί στό νεογέννητο. Πολὺ δὲ περισσότερο ἔχει εὐθύνη ἡ Μαῖα νά μὴν τῆς διαφύγουν τὰ συμπτώματα τῆς συγγενοῦς συφιλίδος στό νεογέννητο (πέμφιξ στά πέλματα καί στίς παλάμες, συφιλιδικὴ ρινίτις, συφιλιδικές ραγάδες γύρω στό στόμα του κλπ.). Δὲν θά πρέπει δὲ ἐπίσης νά προσπεράσῃ τήν περίπτωσι ἐνὸς ἐμβρεγμένου ἐμβρύου, ἀλλὰ μὲ ἐπιμονὴν νά συστήσῃ στήν μητέρα τήν εἰδικὴν ἐξέτασι τοῦ αἵματος.

Γιά νά ἀποτρέψῃ τὸν κίνδυνον τῆς γονοκοκκικῆς ὀφθαλμίας ἀπὸ τὸ νεογέννητο δὲν θά παραλείπη ποτέ, ἀμέσως μετὰ τὴν γέννησί του, τὸ προσεκτικὸν σκούπισμα τῶν ματιῶν καί ἐν συνεχείᾳ ἐνστάλαξι νιτρικοῦ ἀργύρου 1% (μέθοδος Credé).

Τὸ διάλυμα ὅμως αὐτὸ δὲν πρέπει νά εἶναι οὔτε πολὺ φρέσκο ἀλλὰ οὔτε καί παλαιό, διότι προκαλεῖ ἐρεθισμόν στά μάτια. Γι' αὐτὸ ἡ Μαῖα τῆς ὑπαίθρου, πού δὲν εἶναι εὐκολο νά ἀνανεῶνῃ πάντα αὐτὸ τὸ διάλυμα, μπορεῖ νά χρησιμοποιοῖσῃ κολλύριον πενικιλίνης, πού θά τὸ φτιάχνῃ μόνη της κάθε φορά. Εἶναι πολὺ εὐκολο καί φτηνὸ νά ἔχῃ πάντα στόν μαιευτικὸν της σάκκο

* Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον καί τέλος.

ένα φιαλίδιο κρυσταλλικῆς πενικιλίνης τῶν 200 χιλιάδων μονάδων καὶ λίγους φυσιολογικούς ὄρρους. Θὰ διαλύση τὸ φιαλίδιο τῆς πενικιλίνης σὲ 5cc φυσιολογικὸ ὄρρο. Ἀπὸ τὸ διάλυμα αὐτὸ θὰ πάρη 1cc, τὸ ὁποῖον θὰ ἐγχύση σὲ ἓνα ἄλλο ἀδειανὸ βρασμμένο φιαλίδιο, στὸ ὁποῖον θὰ προσθέσῃ ἐπίσης 5cc φυσιολογικὸ ὄρρο, καὶ τὸ κολλύριο εἶναι ἔτοιμο. Διατηρεῖται δὲ 24 ὥρες σὲ δροσερὸ μέρος.

Ἡ Μαῖα πρέπει νὰ θυμᾶται πάντοτε ὅτι ὅλη ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐγκαιρο ἀνίχνευσι καὶ θεραπεία τῆς συφιλίδος, καὶ γενικὰ ὅλων τῶν ἀφροδισίων νοσημάτων, ἀποτελεῖ ἓναν ἀπὸ τοὺς βασικούς σκοποὺς τῆς ἀποστολῆς της, πὺ ἡ ἐιδικότης τοῦ ἐπαγγέλματός της τῆς δημιουργεῖ.

4) Ὁ ἀλκοολισμός. Τὸ τεράστιο αὐτὸ κοινωνικὸ πρόβλημα μὲ ὅλες του τὶς συνέπειες θὰ τὸ συναντήσῃ δυστυχῶς πολὺ συχνὰ ἡ Ἑλληνίδα Μαῖα, καὶ μάλιστα ἡ Μαῖα τῆς ὑπαίθρου. Δὲν θὰ συναντήσῃ βέβαια τὴν ἀλκοολικὴ μνητέρα (εὐτυχῶς τὸ φαινόμενο αὐτὸ σπανίζει), θὰ συναντήσῃ ὅμως τὸν ἀλκοολικὸ πατέρα, καὶ οἱ συνέπειες θὰ εἶναι τὸ ἴδιο βαρεῖες, ἀδυσώπητες, τραγικὲς γιὰ ὅλη τὴν οἰκογένεια, καὶ ἰδιαίτερα βέβαια γιὰ τὴν ἐγκυο γυναῖκα καὶ γιὰ τὸ νεογέννητο βρέφος.

Ὁ ἀλκοολισμὸς εἶναι, ἀλήθεια, τὸ βαρύτερο, τὸ δυσκολότερο καὶ τὸ μεγαλύτερο σὲ συνέπειες κοινωνικὸ πρόβλημα πὺ θὰ ἔχῃ πάντοτε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ Μαῖα. Τὸ δὲ θλιβερότερο εἶναι ὅτι τὶς περισσότερες φορὲς πολὺ λίγα θὰ μπορῇ νὰ κάνῃ γιὰ νὰ τὸ βοηθήσῃ καὶ νὰ τὸ συμπαρασταθῇ. Ἀλλὰ ἡ δυσκολία δὲν πρέπει νὰ φέρνῃ ἀπογοήτευσι, πάντοτε ἀξίζει τὸν κόπο νὰ προσπαθήσῃ.

Υπεύθυνο θέσι ἀπέναντι στὸ πρόβλημα αὐτὸ τοῦ ἀλκοολισμοῦ δὲν ἔχει βέβαια μόνον ἡ Μαῖα, ἀλλὰ καὶ κάθε κοινωνικὸς ἐργάτης, κάθε ἄνθρωπος πὺ τὸ ἐπάγγελμά του εἶναι κοινωνικὸ (ἰατρός, ἐπισκέπτρια ἀδελφή, κοινωνικὴ λειτουργός), ἀλλὰ καὶ κάθε μορφωμένος καὶ πολιτισμένος ἄνθρωπος πὺ ἡ θέσις του καὶ τὸ ἐπάγγελμά του τὸν συνδέει μὲ τὴν οἰκογένεια (δάσκαλος, καθηγητής, δικηγόρος κλπ.), τέλος δὲ κάθε

ἄνθρωπος ἀνεξαρτήτως ἐπαγγέλματος, μορφώσεως καὶ θέσεως, πὺ ἔχει συναίσθησι τῆς κοινωνικῆς εὐθύνης του. Συνδέοντας τὴν συνεργασία της μὲ ὄλους αὐτοὺς, ἡ Μαῖα πὺ, λόγῳ τῆς ἐιδικότητός της, ἀντιμετωπίζει τόσο πῖο ἄμεσα τὶς συνέπειες τοῦ ἀλκοολισμοῦ, εἶναι δυνατὸν νὰ βοηθήσῃ τὴν κατάστασι ἀποτελεσματικά.

Ἡ Ἀντιαλκοολικὴ Ἑταιρεία εἶναι ἐπίσης πολὺ ὑπολογίσιμος παράγων, καὶ ἐνδείκνυται νὰ συνεργασθῇ στενὰ μαζὺ της ἡ Μαῖα, ἐφ' ὅσον βέβαια βρίσκεται παρὰρτημα τῆς Ἑταιρείας στὴν περιφέρειά της.

Ἔτσι εἶναι συχνὰ δυνατὸ μὲ τὶς συντονισμένες προσπάθειες ὄλων νὰ γιανρευτῇ ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ, δηλαδὴ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ ὀ ἀλκοολικὸς πατέρας, νὰ λυτρωθῇ ἡ οἰκογένεια ἀπὸ τὸν βραχνὰ πὺ σκίαζε ὀλόκληρη τὴν ζωὴ της, ξαναβρίσκοντας ἓναν πατέρα γερό, δυνατό, ἐργατικὸ, φρόνιμο, καὶ ἡ κοινωνία ἓναν ἄνθρωπο χρήσιμο καὶ εὐεργετικό.

5) Αἱ ψυχικαὶ νόσοι. Ἀναμφισβήτητα ἀποτελεῖ πάρα πολὺ θλιβερὸ περιστατικὸ ἡ περίπτωσις πὺ ἡ Μαῖα θὰ βρεθῇ δίπλα σὲ μιὰ ἐγκυο ἢ ἐπίτοκο ψυχοπαθῆ γυναῖκα.

Βέβαια τὰ περιστατικὰ αὐτὰ εἶναι σπάνια, καὶ μάλιστα τὰ βαριά, ἀλλὰ εἶναι κάποτε δυνατὸν νὰ τὰ συναντήσῃ. Κυρίως θὰ βρεθῇ σὲ δύσκολη θέσι ἡ Μαῖα τῆς ὑπαίθρου πὺ θὰ κληθῇ ἐκτάκτως γιὰ τοκετὸ σὲ γυναῖκα ψυχοπαθῆ. Πρῶτο της καθήκον εἶναι νὰ πείσῃ καὶ νὰ διευκολύνῃ τοὺς δικούς της, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει δυνατότης, νὰ μεταφερθῇ γιὰ τοκετὸ σὲ Μαιευτήριον, καθὼς ἐπίσης νὰ τοὺς πείσῃ γιὰ τὴν μετέπειτα εἰσαγωγή της σὲ ψυχιατεῖο.

Συχνότερα ἡ Μαῖα θὰ συναντήσῃ τὴν ἐλαφρὰ ψυχοπάθεια (μελαγχολία χωρὶς παραλήρημα καὶ μανία, ἀπλῆ νευρασθένεια, ὕστερία κλπ.) πὺ δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ ἐγκλεισθῇ στὸ ψυχιατεῖο. Ἀποτελεῖ δὲ ἰδιαίτερη εὐθύνη στὶς περιπτώσεις αὐτὲς νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ τῆς ξεφύγουν λεπτομέρειες πὺ θὰ φανερώσουν τὴν ψυχικὴν κατάστασι τῆς πελάτισσάς της, καθὼς ἐπίσης νὰ μὴν τὶς θεωρήσῃ ἀσήμαντες καὶ τὶς παραβλέψῃ.

Ἡ ψυχικὴ ὑγιεινὴ πρέπει νὰ ἀποτελῇ

τὴν πρώτη καὶ σπουδαιότερη φροντίδα τῆς Μαίας γιὰ τὴν κάθε ἔγκυο γυναῖκα καὶ τὴν κάθε μητέρα πού θά συναντήση κατὰ τὴν ἐξάσκησι τοῦ ἐπαγγέλματός της. Μέσα στὸ ὄλο ἔργο τῆς διαφωτίσεως καὶ προστασίας τῆς μητρότητος, πρωτεύουσαν θέσιν πρέπει νὰ δίνη στὸ θέμα τῆς ψυχικῆς υἰγείας καὶ εὐεξίας, χωρὶς τὸ ὅποιον τίποτε ἄλλο δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτύχη.

Γιὰ τοῦτο ὀφείλει νὰ καταβάλλη κάθε προσπάθεια δίπλα ὄχι μόνο στὴν ἔγκυο πού δείχνει σημεῖα ψυχοπαθείας, ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὴν πού φαίνεται τελείως καλά, γιὰ νὰ τῆς μεταδώσῃ καὶ νὰ τῆς κάμῃ συνειδητὴ τὴν ἀξία τῆς ψυχικῆς ἡρεμίας, τῆς χαρούμενης διαθέσεως, τῆς αἰσιοδοξίας καὶ τῆς ὑπομονῆς.

Ἡ προσπάθεια αὐτὴ τῆς Μαίας γιὰ τὴν ἀνύψωσι τοῦ ἐπιπέδου τῆς ψυχικῆς υἰγείας ἀπὸ μητέρα πρέπει νὰ εἶναι πολύπλευρη. Μὲ ἰδιαίτερη συζήτησι καὶ διαφώτισι κάθε πελατίσσάς της, μὲ ὁμιλίαι, διαλέξεις, μὲ τὴν σύστασι καταλλήλων βιβλίων καὶ περιοδικῶν, ἀνάλογα μὲ τὴν μὲρφοσι τῆς μητέρας, θά ἐπιτυγχάνῃ συχνὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα.

Ἄλλὰ ὅλα αὐτὰ βέβαια προϋποθέτουν γιὰ τὴν Μαῖα πλατεῖα μὲρφοσι καὶ πεῖρα. Μέ-

σα στὴν Σχολὴ διδάσκεται ψυχολογία, καθὼς ἐπίσης κοινωνικὰ προβλήματα καὶ κοινωνικὴ υἰγεινή, τὰ ὁποῖα ἐν συνδυασμῶ τῆς δύνουν πολύτιμα ἐφόδια. Τὰ ἐφόδια ὅμως αὐτὰ χρειάζονται συμπλήρωμα μὲ δική της προσωπικὴ μελέτη ἀρθρῶν καὶ βιβλίων πού νὰ πραγματευῶνται τὰ θέματα αὐτά. Μὲ τὴν συχνὴ αὐτὴ μελέτη θά πλουτίσῃ ἡ Μαῖα τίς γνώσεις της, θά καλλιεργήσῃ τὸν χαρακτήρα της καὶ θά γίνῃ ἱκανὴ νὰ ἀντιμετώπισῃ τὸ τόσο πολύπλευρο ἔργο της.

Μερικὲς φορὲς εἶναι δυνατὸν νὰ παρουσιασθοῦν στὴν ἔγκυμοσύνῃ ψυχώσεις ὡς ἀποτέλεσμα τοξιναιμίας. Οἱ ψυχώσεις αὐτὲς παρουσιάζονται συνήθως στὸ τέλος τῆς ἔγκυμοσύνης, συχνότερα δὲ στὴ λοχεία, καὶ χαρακτηρίζονται ἀπὸ ἔμμονες ἰδέαι, μελαγχολία, μανία καταδιώξεως, κλπ. Λέγεται ὅτι στὴν ἐμφάνισι τῶν ψυχώσεων αὐτῶν συντελεῖ καὶ ἡ ὑποβιταμίνωσις Ε. Ἡ πρόγνωσις τους εἶναι πάντοτε καλὴ, θεραπεύονται αὐτομάτως μὲ τὴν ἡσυχία, τὴν ἀπομόνωσι καὶ τὰ καταπραῖντικά τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

Σπάνια μπορεῖ νὰ διαρκέσουν περισσότερο, μερικὸς μῆνες, καὶ τότε βέβαια χρειάζεται περισσότερη προσοχὴ καὶ ἐπιμελημένη θεραπεία.

ΟΙ ΑΝΘΥΓΙΕΙΝΟΙ ΟΡΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΓΚΥΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΗΛΑΖΟΥΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Στὴν ἐποχὴ μας, πού ἡ γυναῖκα ἔπαψε πιά νὰ εἶναι βασίλισσα τοῦ σπιτιοῦ καὶ οἱ συνθήκες τῆς ζωῆς τὴν ἀνάγκασαν νὰ βγῇ στὸ στίβο τῆς βιοπάλης καὶ νὰ μπερδευθῇ μέσα στὰ ἐργοστάσια, στὰ γραφεῖα καὶ σὲ κάθε εἶδους ἄλλη ἐργασία, δημιουργεῖται στὴ ζωὴ της, κάθε φορὰ πού θά γίνῃ μητέρα, ἓνα ἀληθινὸ πρόβλημα.

Βεβαίως τὸ πρόβλημα αὐτὸ ξεφεύγει σχεδὸν ὀλόκληρο ἀπὸ τὰ χέρια τῆς Μαίας, καὶ πολὺ λίγα εἶναι αὐτὰ πού μπορεῖ νὰ κάμῃ γιὰ νὰ γίνῃ ἀρωγὸς του. Κυρίως θά προσπαθῆσῃ νὰ διαφωτίσῃ τὴν μητέρα ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς υἰγεινῆς ἐργασίας, νὰ τὴν συμβουλευέσῃ πῶς νὰ ἀποφεύγῃ τὴν ὑπερκόπωσι καὶ νὰ τῆς ἐξηγήσῃ πῶς νὰ ἀντιμετωπίσῃ κατὰ τὸ δυνατόν ὠρισμένες

ἀνθυγιεινὲς καταστάσεις πού ἐπικρατοῦν στὰ ἐργοστάσια ἰδίως καὶ ἔχουν ἰδιαίτερα κακὴ ἐπίδρασι στὴν ἔγκυμοσύνῃ.

Ἐπίσης ἡ Μαῖα μπορεῖ νὰ συστήσῃ στὴν ἔγκυο γυναῖκα νάρθη σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν ἐργοδότη της καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, στὸ διάστημα τῆς ἔγκυμοσύνης νὰ τῆς ἀναθέσῃ μιὰ ἐλαφρότερη δουλειά. Σὲ ἄλλα κράτη εἰδικὴ νομοθεσία ρυθμίζει τὸ ζήτημα αὐτό, πού ἀνάγεται στὸ μεγάλο κεφάλαιο τῆς προστασίας τῆς μητρότητος. Ὡς ἐλπίσωμε ὅτι σύντομα θά ρυθμισθῇ καὶ ἡ ἑλληνικὴ νομοθεσία, ἔτσι πού νὰ ἔρχεται κάθε φορὰ ἀρωγὸς καὶ συμπαράστατης στὴν ἐργαζομένη γυναῖκα καὶ νὰ τὴν βοηθῆσῃ νὰ μὴν βλεπῆ μὲ ἄγχος τὴν μητρότητα καὶ νὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν

τόσο συχνή πιθανότητα ἐνὸς πρωίμου τοκετοῦ.

Ἡ δυσκολία ὅμως δὲν ἐγκριεται μόνο στὸ διάστημα τῆς ἐγκυμοσύνης, ἀλλὰ καὶ τοῦ θηλασμοῦ. Ὁ ἓνας μῆνας πού δικαιούται ἄδεια μετὰ τὸν τοκετὸ ἀπὸ τὴν ἰσχύουσα νομοθεσία σήμερα δὲν λύει καθόλου τὸ πρόβλημα. Ἐνα παιδί πρέπει νὰ θηλάσῃ τοῦλάχιστον 6 μῆνες. Βεβαίως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ 6 μῆνες ἄδεια κάθε φορά μιὰ ἐργαζομένη γυναῖκα, νομίζω ὅμως ὅτι θὰ μπορούσε νὰ ἔχῃ τοῦλάχιστον 2. Καὶ θὰ ἦταν ἄραγε δύσκολο νὰ ὀραματισθοῦν τὶς αἰθουσες θηλασμοῦ πού ἐφαρμόζονται σὲ ἄλλα κράτη; Αἰθουσες θηλασμοῦ στὰ ἐργοστάσια καὶ σὲ μεγάλες Δημόσιες Ὑπηρεσίες, πού νὰ μπορῇ στὸ διάστημα τῆς ὀκταώρου ὑπηρεσίας τῆς νὰ θηλάσῃ τοῦλάχιστον μιὰ φορά τὸ παιδί τῆς ἢ μητέρα. Ἀκόμα δὲ ρυθμισεῖς τοῦ ὀκταώρου τῆς ἔτσι πού νὰ μπορῇ κατὰ τὸ δυνατόν νὰ ἀνταποκρίνεται στὶς ὥρες θηλασμοῦ τοῦ παιδιοῦ.

Πολὺ τολμηρὰ καὶ ἄπιαστα σχέδια, ἴσως ποῦν πολλοί. Ἀλλὰ γιατί ἀλήθεια νὰ εἶναι τολμηρὰ, ἐφ' ὅσον ἀφοροῦν τὸ ζωτικώτερο κύτταρο τοῦ κοινωνικοῦ ὄργανισμοῦ, τὴν βία καὶ τὸ θεμέλιο τῆς ὑγείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Κράτους μας;

Γερὰ μητέρα ἴσων γερὰ παιδί, ἴσων γερὰ θεμελιωμένη πολιτεία. Μία ἐξίσωσις τόσο ἀκλόνητη στὴν ἀπλότητά τῆς. Ἡ προστασία λοιπὸν αὐτῆς τῆς μητέρας καὶ

αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ προηγήται σὲ κάθε προσπάθεια, ἐπιδιώξει καὶ ἐνέργεια τῶν ἀρμοδίων;

Γιὰ τὴν Μαῖα τῆς ὑπάθρου, τὸ θέμα τίθεται καὶ ἐδῶ διαφορετικά. Κυρίως ἐκεῖ ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἀνθυγιεινὴ συνήθεια ἐργασίας κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνη καὶ τὴν περίοδο τοῦ θηλασμοῦ. Θὰ ἀγωνισθῇ νὰ διαφωτίσῃ τὴν μητέρα ἀλλὰ καὶ τὸν σύζυγο, ὅτι π.χ. δὲν μπορεῖ, ἀφ' ὅσον εἶναι ἐγκυος, νὰ σκάβῃ στὸ περιβόλι, νὰ περπατᾷ μιὰ ὥρα δρόμο γιὰ νὰ πάῃ στὸ χωράφι, νὰ σκύδῃ ὥρες ὀλόκληρες γιὰ τὸ μάζεμα τοῦ καπνοῦ ἢ τῆς ἐλιάς.

Τὸ ζήτημα τῆς διαφωτίσεως θὰ παίξῃ ἐπίσης μεγάλο ρόλο γιὰ τὴν γυναῖκα πού δὲν ἐργάζεται μὲν ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς, καταπονεῖται ὅμως ἀπ' τὶς δουλειές τοῦ σπιτιοῦ. Στις περισσότερες ἀπὸ τὶς περιπτώσεις αὐτές, καὶ μάλιστα στὰ χωριά μας, ἡ Μαῖα θὰ βρεθῇ σὲ δύσκολη θέσι, ὅταν ἔχῃ μπροστά τῆς τὴν μάνα μὲ τὰ τέσσαρα καὶ πέντε παιδιά καὶ πού εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ κουβαλᾷ τὸ νερὸ μὲ τὸν τενεκὲ ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἡ ὑπομονετικὴ καθοδήγησις εἶναι δυνατόν νὰ βοηθήσῃ τὴν γυναῖκα νὰ ρυθμίσῃ ἔτσι τὶς δουλειές τῆς πού νὰ ἐλαττώνη κατὰ πολὺ τὴν κούρασι, καὶ κατὰ συνέπεια τὴν ζημίαι πού μπορεῖ νὰ προκληθῇ τόσο στὸ ἔμβρυο (ἐκτρωσις, πρωίμος ἢ πρόωρος τοκετὸς) ὅσο καὶ σὲ κείνην.

Ἡ ἀγνοία τῆς Σωστῆς Ὑγιεινῆς καὶ Διαιτητικῆς Αἰσθητικῆς κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνη καὶ τὴν λοχεία καὶ ἡ ἀγνοία τῶν ὕγιεινων ἐν γένει ὀρῶν διαβίωσέως

Ἡ ἀγνοία καὶ ἡ κακὴ συνήθεια ἀποτελοῦν χωρὶς ὑπερβολὴ τὸ μεγαλύτερο κοινωνικὸ πρόβλημα πού μὲ τεράστιες διαστάσεις καλύπτει ὀλόκληρη τὴν πατρίδα μας. Καὶ ἡ ἀντιμετώπισίς του θὰ μπορούσε κανεὶς ἀδίστακτα νὰ πῆ ὅτι ἀποτελεῖ τὴν σπουδαιότερα, τὴν πρωταρχικὴ, τὴν βασικὴ ἀποστολὴ κάθε ἀρμοδίου, κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ τῆς Μαῖας, πού τὸ καθήκον τῆς εἶναι νὰ τὸ βοηθήσῃ στὴν γενικότητά του καὶ περισσότερο βέβαια στὴν εἰδικότητά τῆς,

δηλαδή στὴν διαφώτισι καὶ στὴν προστασία τῆς μητέρας καὶ τοῦ παιδιοῦ.

Ὅλα τὰ κοινωνικά προβλήματα πού ἔως τώρα ἀναφέραμε ξεκινοῦν καὶ πηγάζουν στὴν πλειονότητά τους ἀπὸ τοῦτο ἀκριβῶς τὸ πρόβλημα. Καὶ ἡ Μαῖα, καθὼς καὶ κάθε κοινωνικὴ λειτουργός, καταπολεμῶντας αὐτό, καταπολεμᾷ καὶ προλαμβάνει συγχρόνως ὅλα τὰ ἄλλα.

Τώρα, πῶς θὰ τὸ καταπολεμήσῃ; Τὸ ἀναφέραμε ἐπακρωμένως καὶ μὲ λεπτο-

μέρεια, ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωσι, στὰ προηγούμενα κεφάλαια.

Ἡ ἄγνοια καταπολεμᾶται μὲ τὴν γνώσι, ἡ κακὴ συνήθεια μὲ τὴν ἀπόκτησι τῆς καλῆς, τὸ σκοτάδι μὲ τὸ φῶς. Καὶ ἡ Μαῖα, ἡ Ἑλληνίδα Μαῖα, καλεῖται σήμερα νὰ δώσῃ ὄλες τῆς τίς δυνάμεις καὶ νὰ πρωτοστατήσῃ στὴν σταυροφορία αὐτῆ.

Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ κουρασθῆ, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ νομίσῃ ὅτι τελείωσῃ, ὅτι εἶπε ὅσα εἶχε νὰ πῆ. Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ βαρεθῆ τὴν ἐπανάληψι. "Ἄς μὴν ἀφήσῃ νὰ τῆς ξεφύγῃ καμμιά περίστασι, καμμιά εὐκαιρία. Στὸ Μαιευτήριον, στὸ Νοσοκομεῖον, στὸ Κοινοτικὸ Ἰατρεῖον, στὸ Βρεφικὸ Σταθμὸν, στὸ σπῆτι τῆς ἐπιτόκου καὶ τῆς λεχαιίδος, στὸ δρόμον τοῦ χωριοῦ, ἄς μιλήσῃ μὲ ἀπλότητα καὶ καλωσύνη στὴν Ἑλληνίδα μητέρα, ἀλλὰ καὶ στὴν νέα κοπέλλα, καὶ ἄς τοὺς μεταδώσῃ τίς ἀλήθειες τῆς υγείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. "Ἄς θυμᾶται ὅτι καὶ γιὰ κείνην ἄλλοι κουράστηκαν γιὰ νὰ τῆς μεταδώσουν καὶ νὰ τὴν διδάξουν τίς ἀλήθειες αὐτές.

Νὰ καταλάβῃ ἡ μητέρα, ἀλλὰ καὶ ἡ κοπέλλα πού σύντομα θὰ κἀν οἰκογένεια, γιὰτὶ πρέπει νὰ τὴν παρακολουθῆ συχνὰ ὁ γιατρὸς ἢ ἡ Μαῖα ὅταν εἶναι ἐγκυος. Ποίους κινδύνους διατρέχει ἐὰν δὲν ἐξετάζῃ συχνὰ τὰ οὖρα τῆς, δὲν μετράῃ συχνὰ τὴν πίεσιν τῆς. Γιὰτὶ πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ τὸ ἀλάτι καὶ τὰ λίπη καὶ πρέπει νὰ τρώῃ περισσότερα χόρτα, φροῦτα κλπ.

Νὰ πιστέψῃ ἡ μητέρα ὅτι τὸ παιδί τῆς δὲν μπορεῖ νὰ τὸ μεγαλώσῃ ὅπως ἡ γιαγιά τῆς. Νὰ πεισθῆ ὅτι ὁ Παιδίατρος, ἡ Μαῖα, ἢ Ἐπισκέπτρια Ἀδελφὴ εἶναι οἱ ἀπαραίτητοι σύμβουλοι τῆς γιὰ νὰ μεγαλώσῃ σω-

στά τὸ παιδί τῆς. Νὰ νοιώσῃ ὅτι τὸ πολυτιμότερον ἐφόδιον γιὰ τὸ παιδί τῆς εἶναι ἡ υγεία, καὶ ὅτι ἀπὸ ἐκείνην ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος νὰ ἀγωνισθῇ νὰ τοῦ τὴν χαρίσῃ.

* * *

Κλείνοντας τὸ κεφάλαιον τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω ὅτι ὅλα ὅσα ἀνεφέρθησαν δὲν εἶναι παρὰ ἡ σκιαγραφία τῶν καταστάσεων καὶ τῶν περιπτώσεων πού θὰ ἀντιμετωπιζῆ ἡ Ἑλληνίδα Μαῖα ἐξασκῶντας τὸ ἐπάγγελμα τῆς, καὶ λίγες σκέψεις βγαλμένες μέσα ἀπὸ τὴν πείρα, πῶς μπορεῖ νὰ ἐργασθῆ δίπλα στίς καταστάσεις αὐτές καὶ νὰ τίς βοηθήσῃ ὄχι μόνον σὰν Μαῖα ἀλλὰ καὶ σὰν κοινωνικὴ ἐργάτις, ἀνάλογα μὲ τὴν διαμόρφωσι καὶ τίς ἀνάγκες πού ἔχει σήμερα ἡ κοινωνία καὶ ἡ Κοινωνικὴ Πρόνοια, γενικὰ, στὴν Πατρίδα μας.

"Ἄς εὐχηθοῦμε πολὺ σύντομα ἡ Πρόνοια αὐτῆ νὰ ἀναπτυχθῆ τόσο πολὺ πού λίγα νὰ ἔχῃ νὰ κἀνῃ ἡ Μαῖα στὸ τομέα αὐτόν.

Ἄλλὰ ὅσο καὶ νὰ ἀναπτυχθῆ, ὅσο καὶ νὰ γίνουιν ὅλα τέλεια, πάντοτε θὰ ὑπάρχῃ μιὰ μάννα πού θὰ πονᾷ καὶ θὰ φοβᾶται τὴν ὥρα τῆς μητρότητος. Πάντοτε θὰ ἔχῃ ἀνάγκη αὐτῆ ἡ μάννα ἀπὸ μιὰ φιλικὴ συμβουλή, μιὰ διευκόλυνσι, μιὰ ἐνθάρρυνσι. Πάντοτε θὰ ἀναζητᾷ ἓνα χέρι ζεστὸ καὶ σταθερὸ νὰ σφίξῃ τὸ δικό τῆς, ἓνα πρόσωπον χαμογελαστὸ καὶ ξάγρυπνον νὰ ξαγρυπνήσῃ δίπλα τῆς. Πάντοτε ἡ γυναῖκα θὰ ἀναζητᾷ στὴν ἄλλη γυναῖκα τὴ συμπόνοια καὶ τὴν ἀγάπη σὰν τὸ πιὸ πολυτίμον καὶ ἀκριβὸν φάρμακον στὴν κάθε θλίψῃ, στὴν κάθε πληγῇ. Καὶ ἡ Μαῖα αὐτὸ πάντοτε θὰ καλῆται νὰ δώσῃ στὸ πέρασμά τῆς, συνοψίζοντας ὅλη τῆς τὴν ἀποστολὴν σὲ μιὰ μόνον λέξι: τὴν ἀγάπην.

ΑΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΦΑΙΝΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΛΑΜΗΝ

Νέα Ὑόρκη.— Ἡ διαμόρφωσις τῶν γραμμῶν ἐπὶ τῆς παλάμης τῆς χειρὸς δυνατὸν νὰ ἀντικατοπτρίζῃ τὴν ὑπαρξίν ἐγγενούς καρδιακῆς παθήσεως. Τοῦτο ἀναφέρεται εἰς ἄρθρον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἀμερικανικῆς Ἰατρικῆς Ἐταιρείας. Ἰατροὶ τοῦ Πανεπιστημίου Τυλέιν, οἱ ὅποιοι παρέβαλον τὰ ἀποτυπώματα τῆς παλάμης 157 καρδιοπαθῶν ἐκ γενετῆς μὲ ἐκεῖνα 143 ἀτόμων, τὰ ὅποια ἤρχισαν

ἀργότερον νὰ υποφέρουν ἀπὸ τὴν καρδίαν των, ἀνεκοίνωσαν ὅτι διεπίστωσαν κάποιαν σχέσιν μεταξὺ τῆς θέσεως ὠρισμένων γραμμῶν καὶ καρδιακῶν παθῶσεων. Κατὰ τὴν ἀποψίν των, τυχὸν βλάβαι τῆς καρδίας ἐνὸς ἐμβρύου δυνατὸν νὰ ἐπηρεάσουν τὰς ἐπὶ τῆς παλάμης του γραμμάς, αἱ ὅποια ἐμφανίζονται μεταξὺ τοῦ τετάρτου καὶ ἔκτου μηνὸς κυοφορήσεως.